

**Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií**

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Andrea Pejsarová

Název práce: Panelové sídliště: ne/místo pro domov

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá lokalitou Černý most a snaží se určit, jestli se místní děti (které jsou sociálně znevýhodněné) identifikují s lokalitou jako s domovem. Snaží se tak určit, zda má panelákové sídliště potenciál vytvořit určitý pocit přináležitosti.

Zaměření práce: Panelové sídliště, sociálně slabí, Černý most, transkulturní dialog

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na výborné úrovni. Gramatické chyby se prakticky nevyskytují.

Rozsah práce: Větší rozsah, 71 stran včetně literatury a dalších 23 příloh.

Použitá literatura: Bakalářská práce obecně pracuje s fundovanými zdroji. Celkově je text založen na 27 tištěných a 20 internetových zdrojích. Jeden internetový zdroj je problematický (mapy.cz), ale v kontextu práce pochopitelný, a autorka se obecně opírá o veliké množství internetových zdrojů. Počet tištěných zdrojů je lehce pod normou 30 tištěných zdrojů.

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce včetně poznámkového aparátu zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky:

Bakalářská práce si podle nadpisu práce vytkla za cíl analyzovat problematiku domova a místa v lokalitě Černý most (Praha 14). Autorka se své práci snaží určit, jestli místní děti, které definuje v termínech kultury chudoby a sociální znevýhodněnosti, mají určitý pocit přináležitosti k dané lokalitě. Autorka pracuje s teoretickými koncepty Kevina Lynche (2004) a Erica Hirsche (1995, společně s Michaellem O'Hanlonem, druhého autora však autorka vynechává).

Autorka si při psaní práce počínala velice obratně. Je patrné, že si s konceptualizací domova a místa si dala značnou práci a že svou bakalářskou práci teoreticky dobře promyslela. Určitý problém vznikl v empirické části, kde autorka nedokázala dojít k jasnějšímu závěru ohledně konceptualizace domova – uvádí, že koncept domova by mohl „*být pro můj výzkum už příliš velký a v rámci bakalářské práce obtížně dosažitelný cíl*“ (s. 37). Možná by i v té souvislosti stálo za to lépe promyslet výzkumnou otázku nebo hypotézu (a pak také koncept domova by se dal pojmut i jinak, případně využít jiný přístup - koncepty Leoše Šatavy nebo Christiana Norberga-Schulze, pokud by přinesly něco nového).

V metodologii výzkumu uvedla autorka některé problematické body. Především je nutné říct, že je vždy velice těžké provádět strukturované rozhovory a ještě obtížnější je jejich kódování, neřeknu-li nemožné (nebo tematické rozdělení, jak autorka uvádí), protože se často jedná o uzavřené odpovědi a je velice těžké při použití této metody rozvíjet odpovědi participantů. Nicméně, zde si dovoluji tvrdit, že autorka použila polostrukturované rozhovory, když reagovala na odpovědi participantů další otázkou.

Ohledně výzkumu se také autorka dostává do situace, kdy teoretický přístup k vedení rozhovorů a jeho praktické využití se trochu liší. To je však pochopitelné, protože např. etické jednání podle kodexu jsou kodifikovaná pravidla pro ideální a ničím nenarušený typ výzkumu. Vidím zde tak určitý rozdíl mezi teoretickým přístupem a praktickou analýzou a tady bych upozornil autorku, že opravdu nelze teoretický přístup výzkumu aplikovat ve své absolutnosti – rozdíly a zejména praxe výzkumu se často pochopitelně liší. To ovšem neznamená, že by se autorka neměla přidržovat určitých rovin etického výzkumu.

V metodologii také chybí některé zásadné body, které by vysvětlily výzkum jako takový – zejména počet respondentů, zda jsou respondenti sociálně propojení apod. Zejména počet je velice důležitý, protože ve výzkumné části se autorka prakticky opírá o čtyři respondenty (Fox, Citroen, Veverka, David2007) a narace dalších respondentů chybí (!). Zde by bylo potřebné uvést počet respondentů, protože takto vypadá výzkum nedůvěryhodně - jako kdyby autorka pracovala pouze se čtyřmi respondenty. Také chybí určitá analýza jednání rodičů (pokud to autorka nechtěla zařadit, tak je vše v pořádku, ale mnohé by to vysvětlilo ohledně sociální situace dětí – i s ohledem na jejich indiferentní vztah k rodině a bytu). Při čtení výzkumné části si také kladu otázku, jestli děti mají vůbec představu o tom, co se nachází za hranicemi Černého

mostu, protože mi přijde, že žijí myšlenkami i jednáním pouze v této oblasti. Výše uvedené námitky však nemohou být stěžejní a nedostatky jsou pochopitelné, protože autorka neměla v průběhu studia základy kvalitativního nebo kvantitativního výzkumu.

Poslední kapitola „Kulturní dialog na sídlišti Černý most“ (s. 58-64) se mi zdá trochu nadbytečná a vytržená z kontextu celé práce. Je samozřejmě chvályhodné, že autorka chtěla pojmut bakalářskou práci i z hlediska transkulturní komunikace, ale v textu to působí trochu nepatřičně. S tím souvisí i další kritický bod, kdy autorka zachází s respondenty jako s nositeli specifické kultury (např. s. 61), přičemž rozlišovat mezi kulturou sociálně znevýhodněných respondentů a kulturou pracovníků nízkoprahového zařízení se mi jeví metodologicky úplně nesmyslné. Jedná se o členy té samé společnosti (i kultury), jen s odlišnými sociálními dispozicemi. S tím souvisí i poslední bod, kdy autorka možná až příliš „zapouzdřila“ své respondenty do konceptu kultury kvůli přístupu „kultury chudoby“ Oscara Lewise. Ten však napsal svou práci v roce 1966, kdy kultura byla brána ještě jako objektivistická a definovala se podle materiálních aspektů.

Autorka tak pracuje s určitými problémy při vedení a analýzy rozhovorů, ale celá práce je jinak napsaná velice pěkně, bez gramatických nebo stylistických chyb (až na výjimky – např. znárodnění stavebnictví – takhle tuto dějinnou situaci nelze pojmenovat) a výše uvedené námitky tak netvoří zásadní problém, aby autorka svou práci mohla obhájit, protože nedostatky nebo nedůslednosti jsou v bakalářské práci spíše méně významné.

Otázky oponenta práce:

- S kolika respondenty jste vedla rozhovory a proč jste v práci uvedla jen výše uvedené čtyři respondenty?
- Do jaké míry si myslíte, že Váš výzkum ovlivnilo Vaše pracovní zařazení sociální pracovnice v nízkoprahovém zařízení, kdy jste v podstatě mluvila s Vašimi případnými klienty? Nejednalo se o problém etický?

Datum: 4.7. 2019

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.